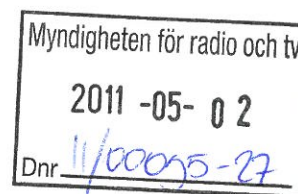

Radiobranschen
Box 34108
100 26 Stockholm

Remissvar

2011-04-29

Myndigheten för radio och tv
Box 33
121 25 Stockholm-Globen

Radiobranschens yttrande över *Utkast – Strategi för Myndigheten för radio och tv:s tillståndsgivning för digital kommersiell radio*

Bakgrund

Radion är ett modernt medium med goda framtidsutsikter. Idag lyssnar 2,6 miljoner svenskar dagligen på någon av de 80 privata radio- eller webbradiostationerna, vilket motsvarar en tredjedel av alla svenskar i åldern 9-79 år. Varje vecka är det över 60 procent av svenskarna eller 4,8 miljoner personer som lyssnar på privat radio.

Samtidigt tappar radion, såväl den privata radion som public service, lyssnare trendmässigt. Fortsätter de senaste årens negativa utveckling kommer det inte att finnas några lyssnare av privat radio om 25 år.

En digitalisering av mediet ökar mångfald i etern, vilket enligt RAB är den viktigaste faktorn för att säkra radions framtid. Digital radio gör det möjligt för den privata radion att bland annat erbjuda fler kanaler och ökat kvalitet i programmets innehåll på ett sätt som motsvarar en bredare målgrupps förväntningar.

Mot denna bakgrund ställer sig den privata radion positiv till att Myndigheten för radio och tv har påbörjat arbetet med en strategi för tillståndsgivning för digital kommersiell radio. RAB:s utgångspunkt är dock att de grundläggande förutsättningar för en övergång till digital radio idag saknas och att en strategi för själva tillståndsgivningen inte kan bli relevant förrän en politisk handlingsplan är beslutad.

En strategi relevant först med grundläggande förutsättningar på plats

Som en följd av att den nya radio- och tv-lagen (2010:696) som trädde i kraft den 1 augusti 2010 har Myndigheten för radio och tv arbetat med att ta fram en strategi för tillståndsgivningen för digital kommersiell radio. RAB delar myndighetens mening att en övergång till marksända digitala radiosändningar är rätt väg för att säkra radions framtid.

Samtliga berörda aktörer är också angelägna om att en ny satsning på digital radio blir framgångsrik. Radion har inte råd med ytterligare ett fiasko kring digitalisering. Med detta

som överordnat mål så krävs följande förutsättningar för att en digitalisering av radion ska kunna diskuteras seriöst:

Erbjuda mervärde

Utgångsläget för en digital privat radio är att den saknar lyssnare och det krävs ett starkt mervärde för att lyssnare ska ta steget från de analoga marksända radiosändningarna till de digitala. Hela dagens utbud av privata radiokanaler och radiokanaler från public service måste därför finnas med i basutbudet från start och ett politiskt initiativ krävs för att säkerställa detta.

Att dagens utbud av analoga radiosändningar finns med från start är en nödvändig men inte tillräcklig förutsättning för att den digitala privata radion ska framstå som ett attraktivt alternativ för lyssnarna. Nya program måste därpå snabbt adderas på det digitala utbudet för att attrahera lyssnare.

Synkroniserad digitalisering för Public Service och den privata radion

Myndighetens strategi för tillståndsgivning för digital kommersiell radio har en stor svaghet i det att den inte är synkroniserad med Sveriges Radios (SR) digitala satsning. Det är RAB:s absoluta övertygelse att en digitaliserad övergång av marksänd privat radio måste ske i process med, eller åtminstone vara mycket nära kopplad med public service. Detta för att skapa ett så komplett utbud som möjligt och därmed attrahera lyssnare.

Investeringar

Det är viktigt att förstå för att en digitalisering av radion ska bli verklighet så födras omfattande investeringar från de berörda företagen, såväl SR som de privata radioföretagen. För de privata aktörerna krävs investeringar i form av:

- Avgifter för de nya tillstånden. Ansökningsförfarandet finns beskrivet i radio- och tv-lagen (2010:696), 13:23- 29. Bestämmelserna kring fördelningen av tillstånd är dock mycket övergripna till sin karaktär och det vore därför önskvärt att få myndigheternas syn på tillämpningen av dessa regler, till exempel hur reglerna ska tillämpas i en situation med fler intressenter än antalet utlysta tillstånd.
- Distributionskostnad för de digitala programmen med ca 80 procent täckning uppskattas till minst 3-4 miljoner kronor per tillstånd och år.
- Programinvesteringar i samband med att några av dagens lokala stationer kommer att få nationell täckning via den digitala plattformen.
- Marknadsinvesteringar för att få lyssnare till de digitala programformaten samt skapa intresse för de apparater som krävs för att kunna lyssna på digital radio.

Politisk handlingskraft

Utifrån dagens premisser har RAB svårt att se att seriösa aktörer ska vara intresserade av att satsa på digital privat radio. Det krävs tydliga politiska beslut som möjliggör långsiktiga investeringar och som säkrar att en övergång till digital radio blir framgångsrik. RAB anser att risken för misslyckande är överhängande om Myndigheten för radio och tv fördelar tillstånd utan övergripande ramar, utan allt eftersom ansökningarna tillkommer.

Tillstyrkanden

RAB tillstyrker följande ställningstaganden i det presenterade utkastet till strategi:

- Marknätet som distributionsplattform
- Krav på att tillståndshavarna ska ingå avtal om teknisk samverkan
- Användningen av tekniken T-DAB + eller därmed kompatibel teknik
- Eventuella täckningskrav som tillståndsvillkor
- Möjligt för en tillståndshavare att sända tilläggstjänster i rimlig omfattning
- Tilläggstjänster för ökad tillgänglighet
- Viljan att utforma sändningarna så att personer med funktionsnedsättning lättare kan ta del av dem

Ändringsyrkanden och utestående frågor

RAB har synpunkter kring följande tre ställningstaganden i strategin:

- En effektiv frekvensändring
- Vid ansökningstillfället bör de sökande redogöra för kapacitetsbehov för varje programtjänst
- Det bör vara möjligt att ansöka om tillstånd för nationella och regionala sändningar.

Nedan utvecklas RAB:s kommentarer och frågor kopplade till dessa områden.

En effektiv frekvensändring

RAB delar myndighetens mening att det tillgängliga frekvensutrymmet bör användas effektivt och att två frekvenslager i hela landet med regional nedbrytbarhet i 34 områden upplåtes för privata radiosändningar, givet tillstånd enligt radio- och tv-lagen. RAB önskar dock att myndigheten förtydligar följande frågeställningar:

- I strategin bedömer myndigheten att "[h]ela det sändningsutrymme som regeringen har upplåtit för digital kommersiell radio bör därför ingå i en första utlysning av lediga tillstånd" samt att "[n]ågot särskilt utrymme bör inte reserveras för framtida tillståndsgivning vare sig för att beakta framtida teknik- och marknadsförändringar eller av konkurrensskäl gentemot befintliga tillståndshavare på ljudradioområdet".

RAB ser ett behov av förtydligande kring denna bedömning. Vad händer om endast en aktör ansöker om samtliga tillstånd? Hur fördelas tillstånd om flera privata aktörer ansöker om samma tillstånd?

RAB vill återigen påpeka vikten av att dagens befintliga radiokanaler på FM-bandet finns med vid lanseringen av digital radio. Det är nödvändigt men inte säkerligen tillräckligt för en framgångsrik digitalisering.

- I strategin finns en formulering om att "tillstånden bör förenas med krav på en viss minsta sändningstid". RAB efterfrågar en specifikation vad gäller åtagande att sända; hur snart måste en aktör börja sända efter att tillstånd är utdelat? Hur stor måste räckvidden vara? Vad är minsta sändningstid?

Tydliga krav och specifikationer är viktiga för att de privata aktörerna ska känna till

rätt förutsättningar och för att undvika oseriösa aktörer.

Vid ansökningstillfället bör de sökande redogöra för kapacitetsbehovet för varje programtjänst

RAB anser, liksom Myndigheten för radio och tv, att det är bra att det är öppet för de sökande att själva bedöma vad som är acceptabel ljudkvalitet för sina olika programtyper och vilken kapacitet eller bithastighet som krävs för att uppfylla kvalitetskraven. RAB vill samtidigt varna att det finns en risk att det blir många kanaler med låg kvalitet och betona vikten av med ordentligt utrymme per tillstånd.

Strategin bedömer att ett sändarnät kan rymma upp till 16 programtjänster med användande av tekniken T-DAB+. Det ger varje station 72 kbit/s vilket RAB inte anser tillräckligt för att kunna svara på framtida lyssnarbehov.

RAB anser att det är omöjligt att göra kvalificerade bedömningar av hur stor kapacitet en digital kanal kommer behöva om såg 5-10 år. 72 kbit/s framstår dock som allt för snålt för att radiokanaler ska kunna utveckla de möjligheter det digitala formatet erbjuder. RAB:s bedömning i dagsläget är att den minst acceptabla kapaciteten är ca 110 kbit/s för en privat digital radiostation. Detta innebär att varje mux kan innehålla 10 stationer. Exempel från utlandet visar att de privata radiostationer som varit mest framgångsrika i digitalt format har disponerat 128-160 kbit/s.

Det bör vara möjligt att ansöka om tillstånd för nationella och regionala sändningar

RAB ställer sig positiv till att Myndigheten för radio och tv anser att det ska vara möjligt att sända såväl nationellt som regionalt. Samt att den regionala nedbrytbarheten ska kunna användas både för att sända olika material till olika områden eller till nationella sändningar med möjlighet till lokala programinslag eller lokal annonsering.

RAB önskar även att myndigheten förtydligar hur en samordning av sändningsområdena mellan FM och DAB är planerad. Är det möjligt för de privata radioföretagen att själva bryta ned områdena efter dagens FM-tillstånd, d v s sända lokal reklam över exempelvis Gävle men inte i Hudiksvall trots att de ligger inom samma digitalradioområde (Gävleborg)?

RAB vill återigen betona att det är av yttersta vikt att existerande FM-stationer får plats i DAB-nätet. Kostnadsöverslag visar att om de privata radioföretagen kan samsas i en mux skulle den gemensamma investeringskostnaden bli minsta möjliga. Samtidigt som det gör det möjligt att ta till vara på tekniken maximalt för att synkronisera mot existerande FM-koncessionsområden samt övergångar mellan DAB- och FM-mottagarna.

Tomas Bacocoli
VD, RAB

Jakob Gravestam
Styrelseordförande, RAB